

Avsändarens tjänsteställe/handläggare
Landstingets kansli
Lennart Moberg

Datum	Dnr	Sida
2016-06-14	16LS3838	1(6)

Handläggare/er beteckning
Ku2016/00504/D

Yttrande över remiss: Betänkandet Palett för ett stärkt civilsamhälle (SOU 2016:13)

Landstinget Västernorrland tackar för möjligheten att utgöra remissinstans vad avser rubricerade betänkande och önskar därför avge följande remissvar.

Sammanfattning:

Inledningsvis vill vi nämna att vi är stolta över att vi i Landstinget Västernorrland fick vara värdar för regeringens utredare Dan Eriksson och hans stab vid deras besök i länet, 2015-05-12, varvid vi fick möjlighet att dels, presentera Landstinget Västernorrland och dels, informera utredningen och dess företrädare om Landstinget Västernorrlands samverkan med den idéburna sektorn/det civila samhället i just vårt län.

Vi tillstyrker i allt väsentligt utredarens förslag om än med vissa tillägg som framgår av yttrandets sida 3 (nedre delen) samt sida 4-5.

Så här har vi arbetat.

Förutom en intern beredningsprocess inom Landstinget Västernorrland på såväl politiskt- som tjänstemannanivå har även dialog förts med företrädare för det nätverk inom den idéburna sektorn/det civila samhället som etablerades i vårt län under den tid ”LÖV-processen”, Läns Överenskommelse Västernorrland, var som mest intensivt arbetande.

Vidare har dialog förts på tjänstemannanivå med företrädare för Region Skåne resp. Västra Götalandsregionen.

Något om Landstinget Västernorrland och dialogen/samverkan med den idéburna sektorn/det civila samhället.

Av Landstingsplanen 2017-2019 – landstingets viktigaste *styrande* dokument – framgår bl.a. följande:

”För att uppnå en jämlik fördelning av resurser utifrån behov ska landstinget bl.a. stödja:

- kulturella verksamheter och idrottsrörelser som ett led i folkhälsoarbetet och genom det öka välmående bland främst barn och unga.

- ett samordnat arbete med kommuner, näringsliv, folkrörelser och ideella sektorn för att öka inflyttningen i länet.”

Vidare. ”Med ett direktvalt regionfullmäktige fattas besluten så nära befolkningen som möjligt. Genom ett aktivt arbete stärker vi kontakten och samarbetet mellan kommunerna i regionen, statliga myndigheter, näringsliv och civilsamhälle samt med andra regioner nationellt och internationellt. Samarbetet ska syfta till en ökad nytta för regionens invånare.

Västernorrland ska vara en levande region där människorna i högre utsträckning än idag väljer att stanna och dit fler väljer att flytta. De möjligheter som den ökade inflyttningen från andra länder ger och den kompetens som därmed tillför regionen, ska aktivt tas tillvara. Landsbygden och städerna ska utvecklas tillsammans och framtidstron ska vara stark. Västernorrland ska vara profilerad som en hållbar region och ska ligga i framkant i omställningen till en minskad miljöpåverkan och en ökad självförsörjning. Det ska vara lätt att förverkliga goda idéer och näringslivet ska blomstra – inte minst genom sin del i den gröna omställningen. Det finns stora möjligheter till ett livslångt lärande. Ett aktivt föreningsliv och ideell sektor bidrar till stark social gemenskap och livskvalitet. Kommun, landsting, stat och andra aktörer ska i ett nära samarbete verka för ett ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbart Västernorrland.”

I syfte att konkretisera och säkerställa dessa målsättningar pågår nu ett arbete att tillvarata resultatet av det genomförda utvecklingsarbetet vars syfte har varit att formulera ett förslag till överenskommelse mellan landstinget och den idéburna sektorn benämnd LÖV, Läns Överenskommelsen Västernorrland. Försättningsvis benämnd överenskommelsen.

Landstinget Västernorrland har för att realisera detta utvecklingsarbete bidragit med projektfinansiering samt deltagit i en politisk referensgrupp genom företrädare utsedda av Folkhälso-, primärvårds- och tandvårdsnämnden, Hälso- och sjukvårdsnämnden samt Regionala nämnden.

Inriktningen är således att Landstingsfullmäktige ska ta ställning till om landstinget ska ingå i överenskommelsen.

Syftet med den tänkta överenskommelsen är att stärka samspelet mellan den idéburna och den offentliga sektorn, stärka demokratin och utgöra en del av en hållbar utveckling.

Vidare syftar överenskommelsen till att långsiktigt bredda och fördjupa förutsättningarna för regional samverkan mellan landstinget och den idéburna sektorn för ökat samhällsengagemang, delaktighet och mångfald.

I förslaget till överenskommelse beskrivs åtgärder och ansvarsfördelning mellan parterna, landstinget och den idéburna sektorn.

Förslaget till överenskommelse innebär förpliktelser för landstingets alla verksamheter, bland annat att utifrån den idéburna sektorns behov skapa former för dialog och delaktighet, se över policys, riktlinjer och rutiner, anpassa landstingets bidragsgivning och upphandling, anordna samverkansmöten, ingå långsiktiga samarbeten eller partnerskap, öka förutsättningarna för idéburna organisationer att bli utförare inom något av landstingets verksamhetsområden, tillgänggöra information.

Vidare sägs att landstinget ska ingå i en samverkansgrupp med uppdrag att identifiera olika utvecklingsområden inom ramen för överenskommelsen, följa upp åtaganden genom en årlig uppföljningskonferens, besluta om översyn av överenskommelsen samt göra överenskommelsen känd.

I syfte att konkretisera arbetet beslutade Landstingsstyrelsen 2015-10-16, § 243:

att uppdra till landstingsdirektören att sammanställa en översikt av landstingets olika befintliga former för dialog med civilsamhället; samt

att med översikten som underlag återkomma senast hösten 2016 med förslag om hur landstingets dialog med den idéburna sektorn bör organiseras.

Av den hitintills genomförda kartläggningen som skett utifrån Landstingsstyrelsens beslut framgår att Landstinget Västernorrland har såväl en omfattande dialog med - samt utger ett tämligen omfattande årligt ekonomiskt stöd till den idéburna sektorn/det civila samhället i Västernorrlands län.

Vad som emellertid saknas är en ”plattform”, att bildligt talat stå på/utgå från – som det utarbetade förslaget till överenskommelse sannolikt skulle kunna utgöra – för att därmed ge nödvändig stadga för en än mer konkretiserad och tydliggjord samverkan mellan landstinget och den idéburna sektorn/det civila samhället.

Här kan således enligt vår mening ”paletten”, den nu aktuella utredningen, SOU 2016:13, och dess olika förslag – med vissa förtydliganden – och tillägg - komma att utgöra en väsentlig ”hjälp på vägen” - *framåt!*

Vårt remissvar – våra synpunkter.

Landstinget Västernorrland har i föreliggande remissvar primärt valt att fokusera på de förslag som utredaren redovisat vilka berör kommuner och landsting/regioner mer specifikt samt därtill beaktat redovisade synpunkter som dialogen med det

tidigare omnämnda nätverket med företrädare för den idéburna sektorn/det civila samhället i vårt län tillförts oss.

Inledningsvis vill vi betona att vi är imponerade av den allsidighet – den bredd – som utredningen påvisat sig ha i syfte att ”bidra till att stärka det civila samhället”.

Vidare den tydliga ambition utredningen haft att identifiera det civila samhällets viktiga roll ”så att deras roll i demokratin kan värnas och utvecklas”.

Likaså ”att föreslå åtgärder från det offentliga för att det civila samhällets organisationer i större omfattning ska nå ut till delar av befolkningen som står utanför det civila samhällets organisationer.”

Så till våra avgivna synpunkter.

- Det civila samhället och det civila samhällets organisationer – en definition. Vi ser det angeläget att vi - oavsett organisatorisk nivå/sektor – enas och står upp för en nationell definition likt den som återfinns refererad i utredningens slutbetänkande avseende begreppet ” det civila samhället”.
- Årlig rapportering (4.1.4;6.5)
Förslaget tillstrykes att statliga myndigheter skall årsvis rapportera sin dialog med det civila samhället. Men varför begränsa detta till enbart den statliga nivån? Viktigt med motsvarande årsrapportering även inom kommuner/landsting/regioner. Vidare att motsvarande redovisning även återfinns i upphandlingsstatistiken.
- Vikten av struktur för dialog och inflytande.
Vi delar utredarens ambitioner (inriktning) men saknar dock en betydande konkretion då utredaren enbart uttrycker sig i termer av ”utredningen bedömer” etc.
- Kunskapsbrist hos det offentliga. (4.2.1/5.1.2)
Sannolikt har utredaren rätt på denna punkt men låt oss – förutom angivna förslag till uppdrag – börja, redan nu, själva på lokal/regional nivå.
- Ändrade organisationsformer kan minska... resp. skolans kompensatoriska roll.
Vi delar utredarens bedömningar på dessa punkter.
- Förutsättningar för civilsamhället att delta i samråd och möten.
Vi delar även på denna punkt utredarens överväganden.
- Mångfald inom civilsamhällets organisationer/ökad social sammanhållning. (4.3.2; 4.3.4)
Vi ansluter oss till utredarens förslag.
- Ökat hänsynstagande till det civila samhällets särart/svårigheter att tillhandahålla verksamhet och omfattande administration. (5.1.3; 5.1.4;

5.1.5)

Vi ansluter oss till utredarens förslag.

- Regelverkets förenkling, Konkurrensrätten – Konsumenträtten och förhållandet mellan medlem och företag – förbättra civilsamhällets möjligheter att delta i offentlig upphandling. (5.1.3; 5.1.5; 5.2.2; 5.2.3; 6.2.1; 6.2.3; 6.2.5)

Även om utredaren – utifrån fastlagt direktiv – utgår från den idéburna sektorns/det civila samhällets perspektiv ansluter vi oss till utredningens överväganden och förslag då dessa, givet att dessa realiserar, kommer att gynna vår – Landstinget Västernorrlands fortsatta samverkan - med den idéburna sektorn/det civila samhället i vårt län/landsting.

- Ökad kunskap om socialförsäkringen hos Försäkringskassan.
Vi delar utredarens bedömning härvidlag. På denna punkt kan även Arbetsförmedlingen inbegripas.
- Civilsamhällets engagemang – en självklar *förutsättning!* (5.2.8)
Civilsamhällets engagemang/deltagande i mottagandet av asylsökande respektive i insatser på arbetsmarknadsområdet är belysta på ett, enligt vår mening, adekvat sätt.
Vi delar utredarens förslag om behovet vad gäller klarläggande/författningsreglerad definition av arbetsintegrerande sociala företag.
- IOP, Idéburet Offentligt Partnerskap/”från ord till handling”. (Fi 2015:02)
Vi välkomnar uppdraget till Valfärdsutredningen att kartlägga hur IOP-formen kan användas och vidareutvecklas.
- Administrativt stöd/brett och mångfacetterat behov/förstärkt informationstydlighet. (7.6.3)
Förslagen tillstyrks.
- Webbaserad guide. (7.6.4)
Förslaget tillstyrks även om en ökad administration kan komma att erfordras för det enskilda landstinget.
- Ett lokalt och mer praktiskt inriktat stöd.
Här efterlyser vi en högre grad av konkretion i utredningen.

Avslutningsvis.

Som framgår av föreliggande yttrande har Landstinget Västernorrland, dels höga ambitioner vad gäller samverkan med den idéburna sektorn/det civila samhället och dels, redan i dagsläget tämligen omfattande samverkan.

Vad vi dock saknar/efterlyser som föreliggande utredning i sin ”palett” på många sätt, förtjänstfullt beskriver är de nödvändiga ”verktyg” vi erfordrar, för en än mer tydliggjord samverkan mellan landstinget och den idéburna sektorn/det civila samhället.

LANDSTINGET VÄSTERNORRLAND

Erik Lövgren
Landstingsstyrelsens ordförande

Inger Bergström
Regiondirektör